

Väntetider längre än vårdgarantin inom den planerade specialistvården, december 2025

Privata vårdgivare kan och vill vara regionens partners i arbetet för att ge patienter den vård de behöver och har rätt till.

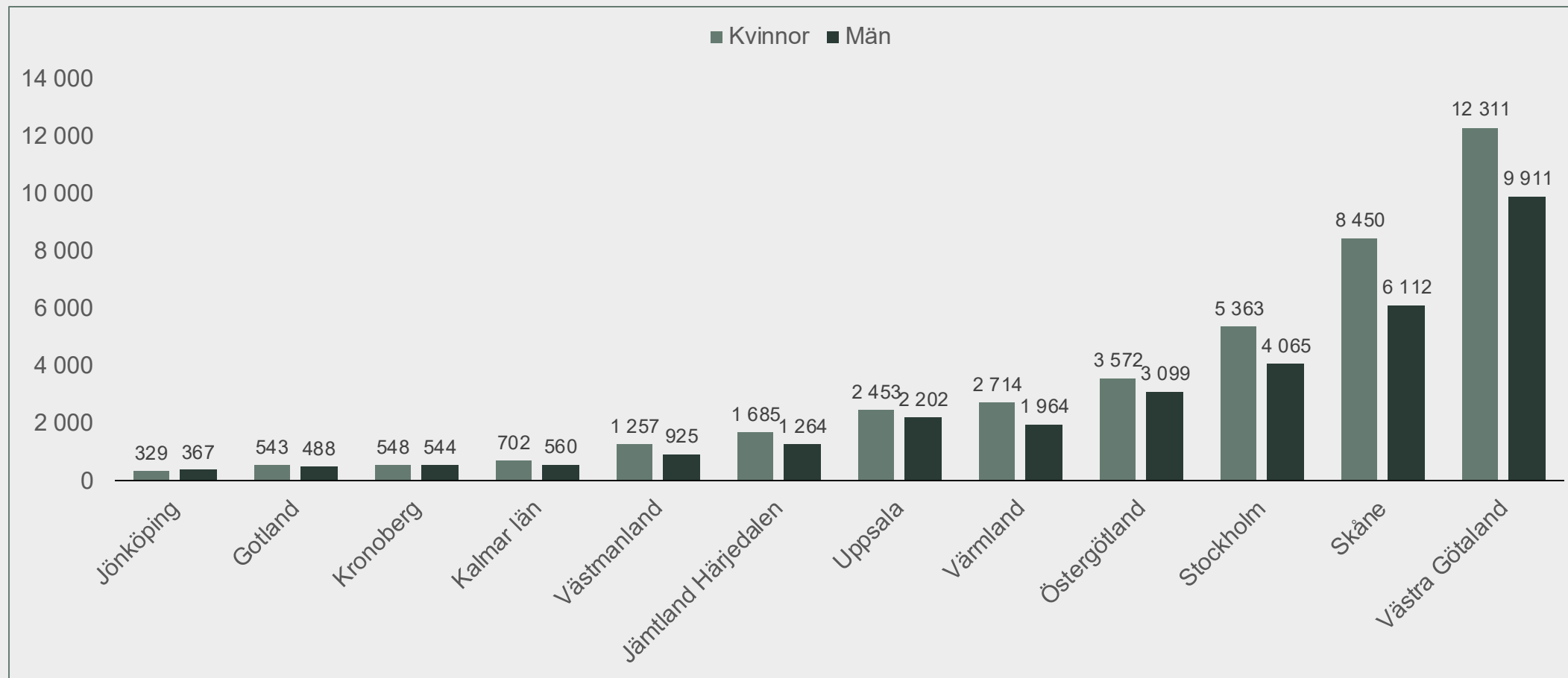
Innehållsförteckning

1. Månadens specialstudie: Skillnader mellan kvinnor och män gällande uppfylld vårdgaranti
2. Historiska nivåer på väntetider längre än 90 dagar inom den planerade specialistvården
3. Vårdföretagarnas förslag
4. Vårdgaranti och väntetidsstatistik, korta beskrivningar
5. Den lagstadgade vårdgarantin

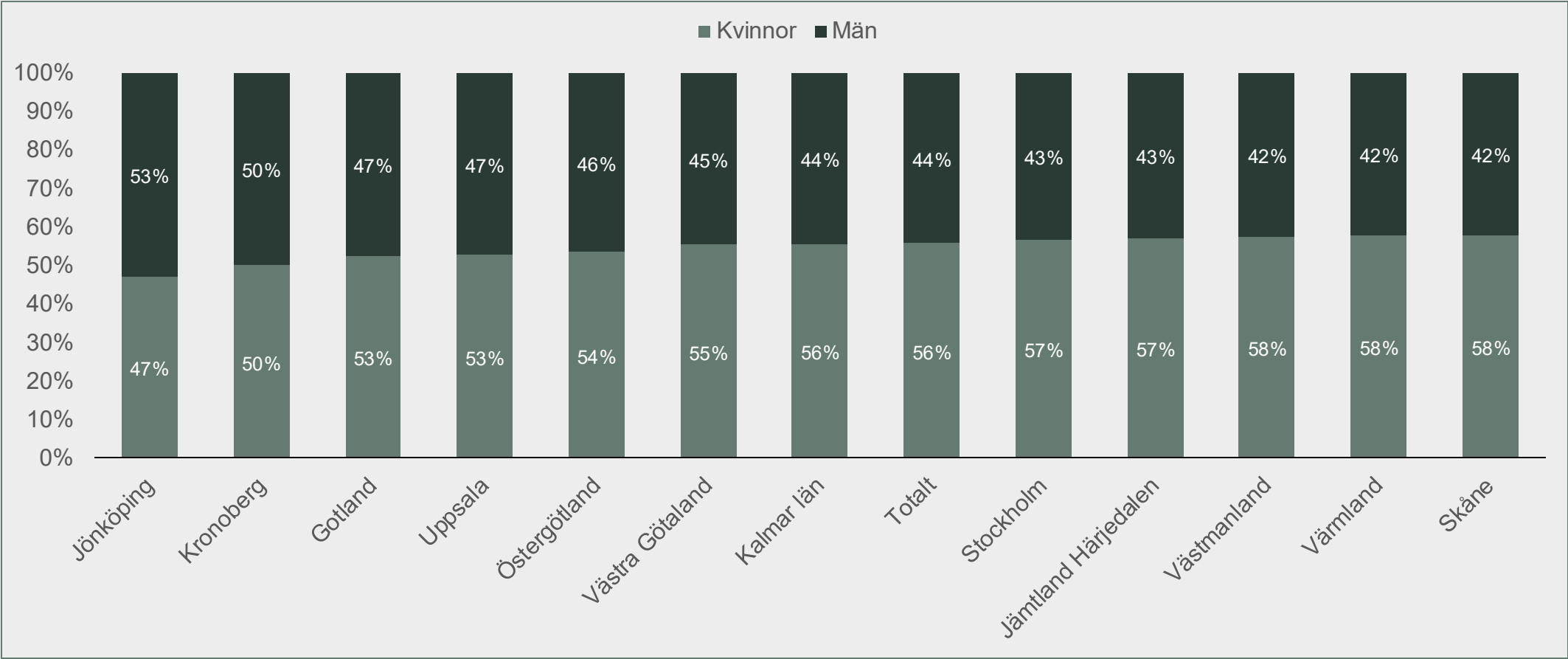
1. Skillnader mellan kvinnor och män avseende uppfylld vårdgaranti

- I landet (12 regioner) hade 59 500 kvinnor och 47 500 män i december 2025 väntat längre än vårdgarantin inom den planerade specialistvården. Kvinnorna utgjorde därmed 56 procent av samtliga patienter som väntat längre än 90 dagar inom specialistvården.
- Gällande första kontakt med en specialist hade 40 000 kvinnor och 31 500 män väntat längre än vårdgarantin i december 2025. Kvinnorna utgjorde därmed 56 procent av samtliga patienter. Gällande operation eller åtgärd hade 19 500 kvinnor och knappt 16 000 män väntat längre än vårdgarantin på en operation eller åtgärd.
- Skillnaden mellan kvinnor och män varierar mellan regioner. I tre regioner; Västmanland, Värmland och Skåne utgjorde kvinnor 58 procent av samtliga patienter som väntat längre än 90 dagar på en första kontakt med en specialist. I en region, Jönköping, var andelen kvinnor mindre än 50 procent (47 procent).
- I tre regioner var andelen kvinnor över 60 procent av de patienter som väntat längre än vårdgarantin på en åtgärd eller operation; Jönköping, Kronoberg och Gotland. I ingen av de 12 regionerna var andelen män som väntat längre än vårdgarantin större än andelen kvinnor.
- Flest kvinnor som väntat längre än vårdgarantin på en första kontakt med en specialist var det i Region Västra Götaland, drygt 12 000. I förhållande till den kvinnliga befolkningen var antalet störst i Region Jämtland Härjedalen där 26 kvinnor per 1 000 väntat längre än vårdgarantin.
- Flest kvinnor som väntat längre än vårdgarantin på en operation eller åtgärd var det i Region Skåne, nästan 4 700. I förhållande till den kvinnliga befolkningen var antalet störst i Region Värmland där 15 kvinnor per 1 000 väntat längre än vårdgarantin.

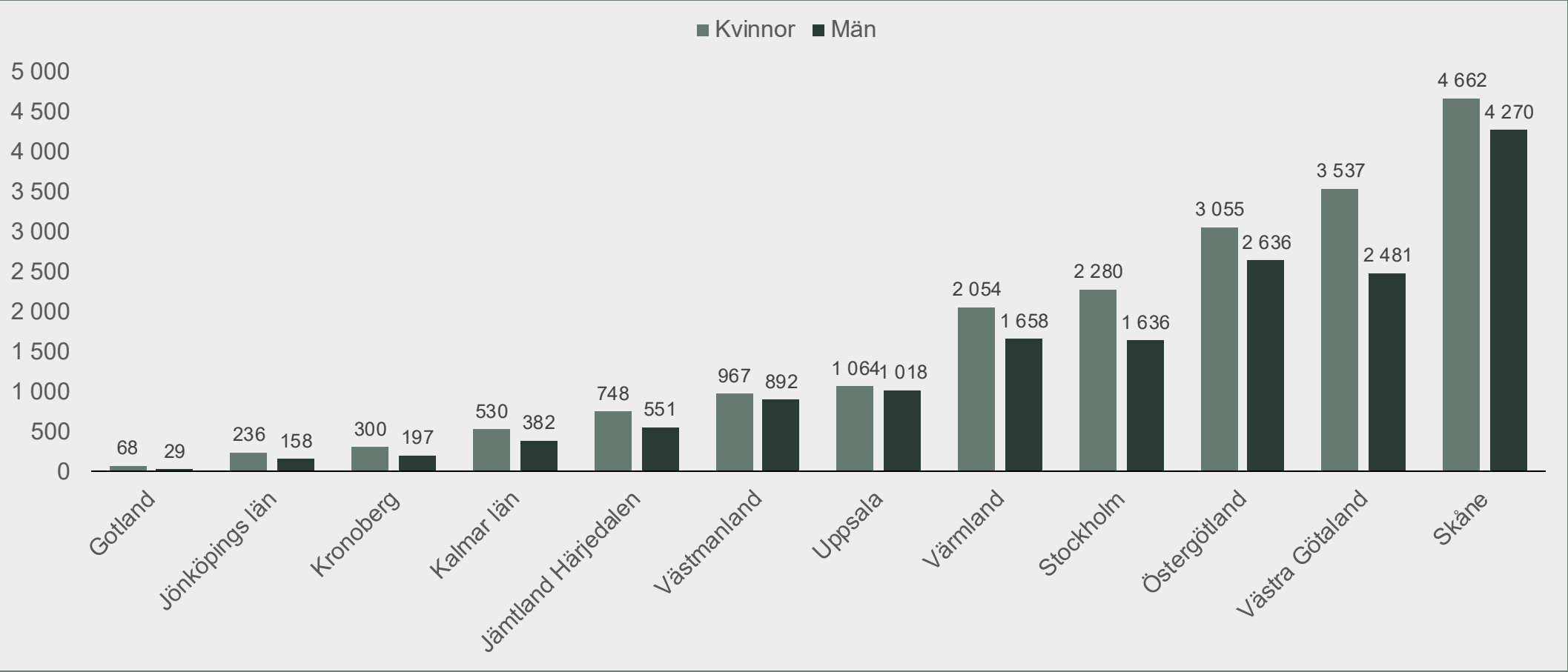
Antal kvinnor och män som väntat längre än 90 dagar på en första kontakt med en specialist i december 2025, 12 regioner

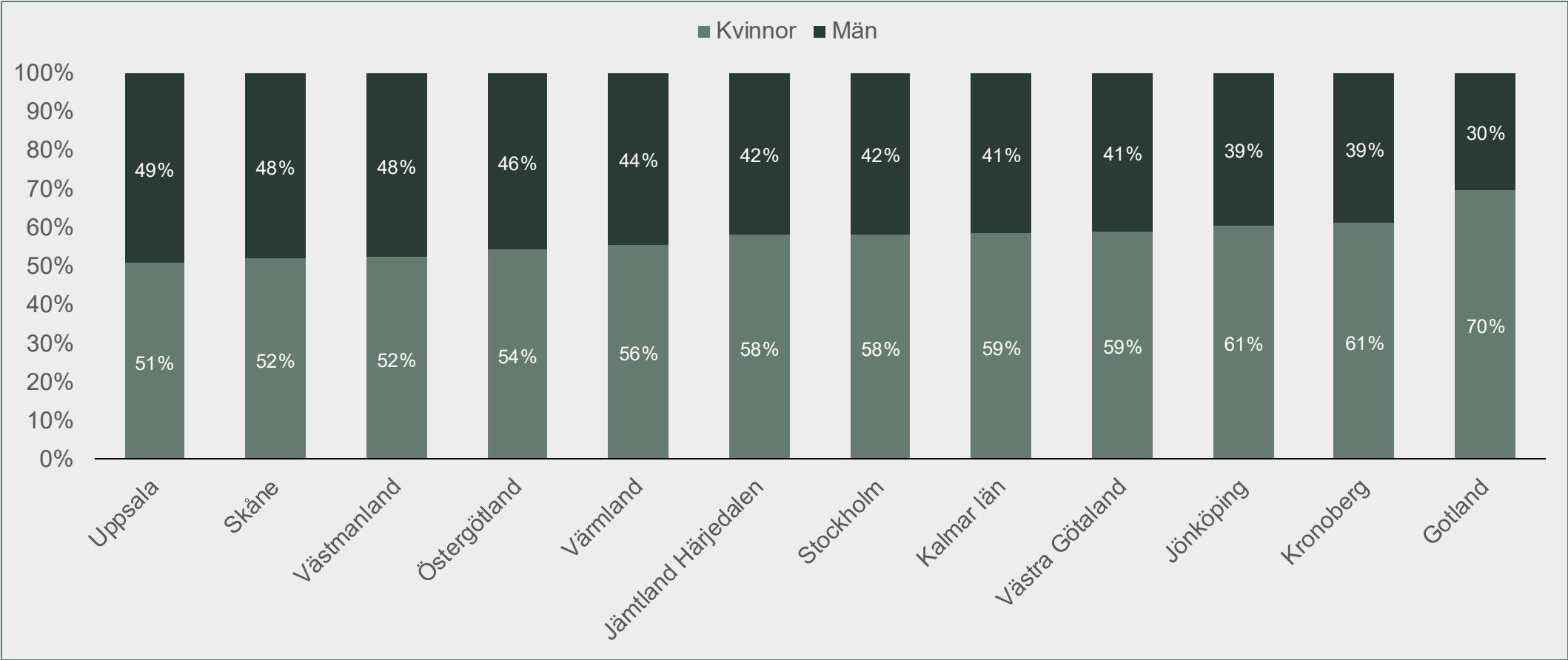
Procentuell fördelning mellan kvinnor och män som väntat längre än 90 dagar på en första kontakt med en specialist i december 2025, 12 regioner

Antal kvinnor och män som väntat längre än 90 dagar på en operation eller åtgärd i december 2025, 12 regioner

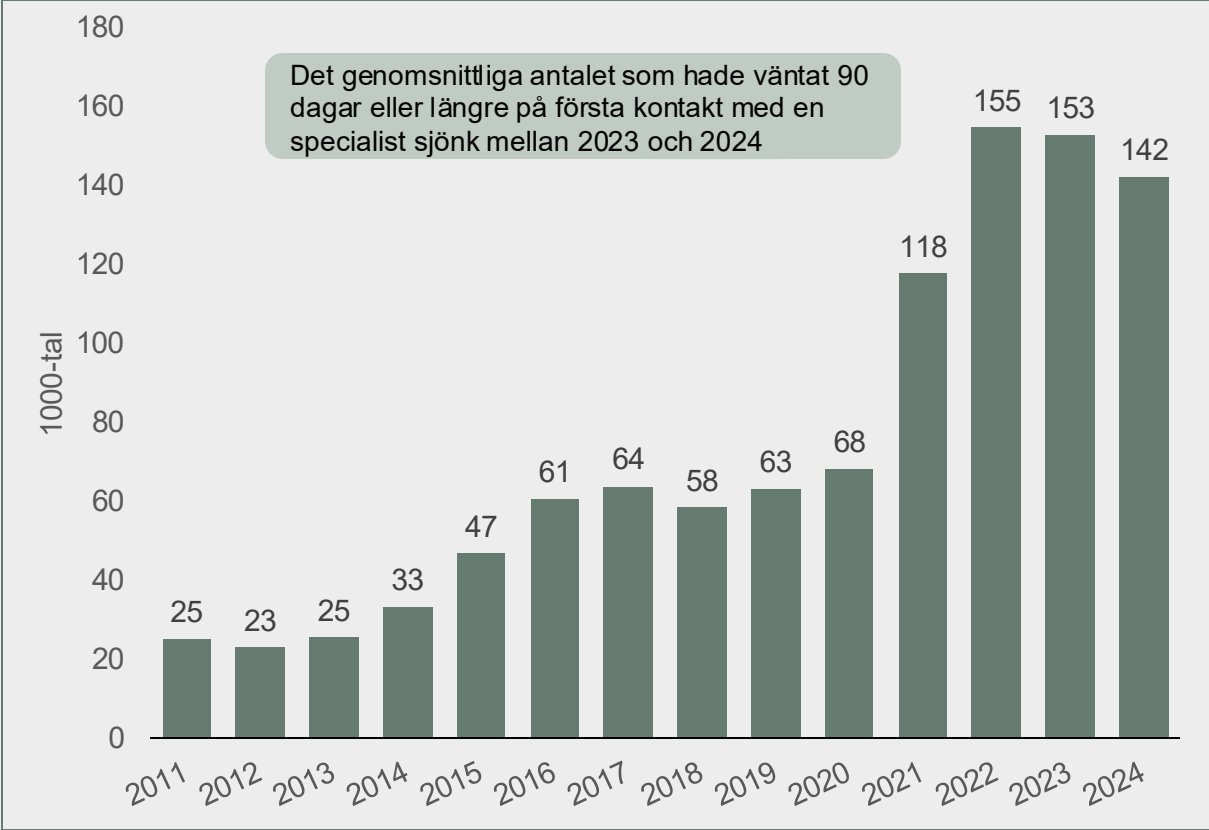
Procentuell fördelning mellan kvinnor och män som väntat längre än 90 dagar på en operation eller åtgärd i december 2025, 12 regioner

2. Historiska nivåer på väntetider längre än 90 dagar inom den planerade specialistvården

Antal och andel som väntat längre än 90 dagar på en första kontakt med en specialist perioden 2011-2024

Antal som väntat längre än 90 dagar på en första kontakt med en specialist

Diagrammet visar det genomsnittliga antalet personer per månad som under året hade väntat längre än 90 dagar på en första kontakt med en specialist.

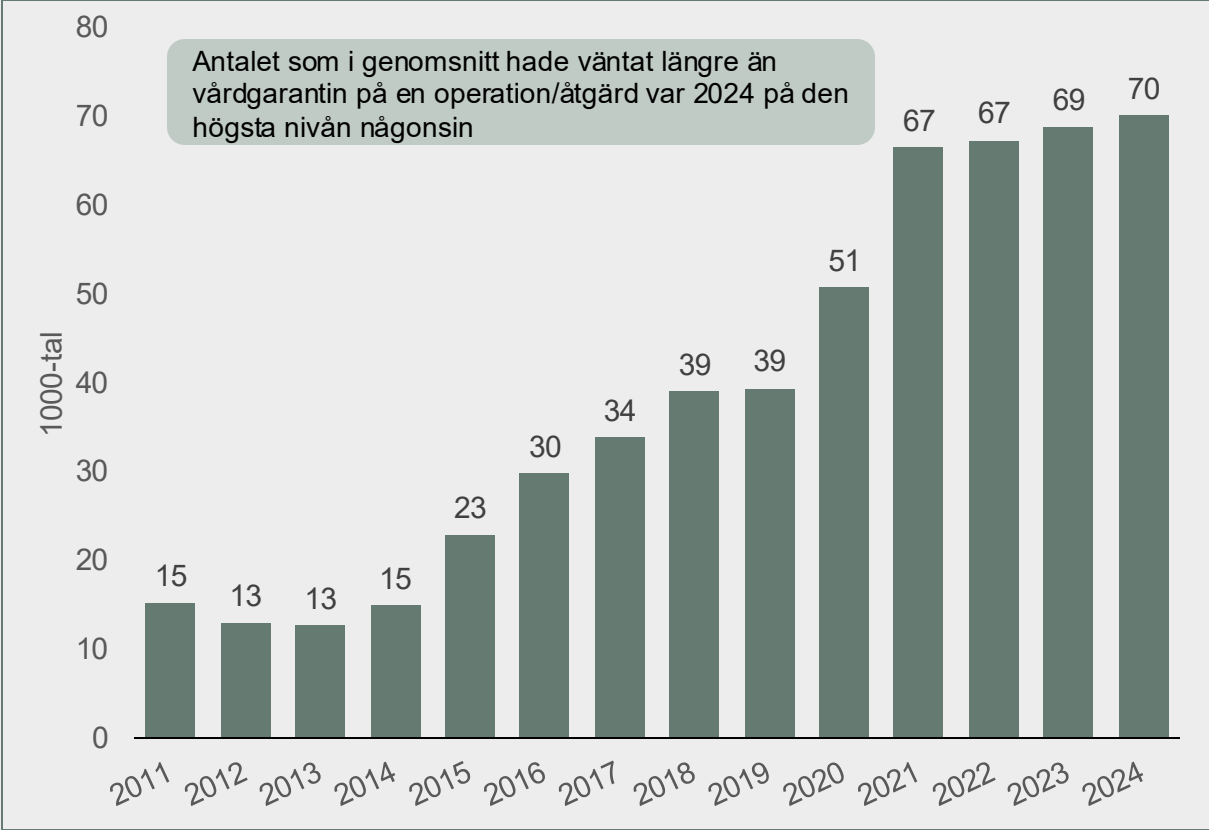
Andel som väntat längre än 90 dagar på en första kontakt med en specialist

Diagrammet visar det genomsnittliga antalet personer per månad som under året hade väntat längre än 90 dagar på en första kontakt med en specialist som andel av det genomsnittliga totala antalet personer per månad som väntat på en första kontakt en specialist.

Antal och andel som väntat längre än 90 dagar på en operation/åtgärd perioden 2011-2024

Antal som väntat längre än 90 dagar på en operation/åtgärd

Diagrammet visar det genomsnittliga antalet personer per månad som under året hade väntat längre än 90 dagar på en operation/åtgärd.

Andel som väntat längre än 90 dagar på en operation/åtgärd

Diagrammet visar det genomsnittliga antalet personer per månad som under året hade väntat längre än 90 dagar på en operation/åtgärd som andel av det genomsnittliga totala antalet personer per månad som väntat på en operation/åtgärd.

3. Vårdföretagarnas förslag

Vårdköerna är långa. Vårdgarantin är i praktiken satt ur spel. Det är ett politiskt ansvar att se till att vårdgarantin börjar fungera på riktigt. Inte en enda patient ska behöva vänta onödigt länge på vård. Den privat drivna sjukvården kan och vill bidra mer.

Följande åtgärder bör snabbt genomföras:

1. Stärk patienternas rätt att söka vård i hela landet

Idag har patienter rätt att söka öppenvård var som helst i landet. Men få känner till den rättigheten eller kan överblicka sina möjligheter till vård.

- **Ge patienter lagstadgad rätt att söka slutenvård** över regiongränserna.
- **Aktuella väntetider i vården måste vara tillgängligt för alla.** En nationell vårdförmedling måste redovisa ledig kapacitet hos alla landets vårdgivare, samt annan relevant information för att varje patient ska kunna göra välinformerade val.
- **Öka patienters kunskap om sina rättigheter.** Vidta åtgärder för att patienter i hela landet ska få kunskap om sina rättigheter.

2. Guida patienterna till vårdgivare med kortast köer

Upprättandet av en nationell vårdförmedling måste ges högsta prioritet. Varje patient i hela landet måste på ett enkelt sätt ges tillgång till information om aktuella väntetider och eventuell ledig kapacitet hos alla landets vårdgivare.

3. Upphandla vårdkapacitet hos privata vårdgivare för att minska väntetiderna

Alla regioner bör via avtal med vårdgivare säkerställa patienternas tillgång till specialistvård. Nationella ramavtal med privata vårdgivare som alla regioner kan använda kan vara ett sätt att snabbt öka vårdkapaciteten på vårdområden där väntetiderna är långa.

4. Se över en skärpning av vårdgarantin. Den svenska vårdgarantin är tandlös och har med nordiska mått långa borte tidsgränser. Införandet av en modell som liknar den danska, med tydliga incitament för regionerna och 30 dagar istället för Sveriges 90, bör skyndsamt utredas.

4. Vårdgarantin och väntetidsstatistik

Vårdgarantin för den planerade specialistvården

Vårdgarantin anger hur länge som du som längst ska behöva vänta för att få kontakt med vården. Den anger bland annat att en patient som bedöms vara i behov av ett besök inom den planerade specialistvården ska erbjudas tid för ett första besök eller åtgärd inom 90 dagar. Om patienten därefter bedöms behöva operation eller behandling ska den påbörjas inom 90 dagar.

Vårdgarantin infördes 2005 med syftet att öka tillgängligheten till planerad vård men också att avveckla köer och väntetider. Regionernas skyldighet att faktiskt erbjuda vårdgarantin blev en del av Hälso- och sjukvårdslagen 2010 och en del av Patientlagen 2015.

Väntetidsdata för den planerade specialistvården

Varje månad rapporterar regionerna data till den nationella väntetidsdatabasen. Statistik från den visas på väntetider.se. Väntetidsdatabasen är en lagstadgad databas och regionerna bär rapporteringsskyldighet som enligt regeringen ska finnas för att följa upp vårdgarantin. I den här rapporten redovisas endast väntetider inom den planerade specialistvården.

Patienter som blivit erbjudna en kontakt inom vårdgarantins tidsgräns men som själva valt att vänta längre tid, till exempel för att få komma till en viss vårdgivare, är exkluderade ur statistiken.

5. Den lagstadgade vårdgarantin

Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

9 kap. Vårdgaranti

1 § Regionen ska erbjuda vårdgaranti åt den som omfattas av regionens ansvar enligt 8 kap. 1 eller 2 §. Vårdgarantin ska innehålla en försäkran om att den enskilde inom viss tid får

1. kontakt med primärvården,
2. en medicinsk bedömning av läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom primärvården,

3. besöka den specialiserade vården, och

4. planerad vård.

Förordning (2010:349) om vårdgaranti

Tidsperioder för vårdgarantin

2 § Vårdgarantin enligt 3 g § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) ska innehålla en försäkran om att landstingen uppfyller

1. tillgänglighetsgarantin samma dag som den enskilde söker kontakt med primärvården,
2. besöksgarantin inom primärvården inom 7 dagar från det att den enskilde har sökt kontakt med primärvården, om vårdgivaren har bedömt att den enskilde behöver besöka läkare,
3. besöksgarantin inom den specialiserade vården inom **90 dagar** från det att remiss har utfärdats eller, om någon remiss inte är nödvändig, från det att den enskilde har sökt kontakt med den specialiserade vården, och
4. behandlingsgarantin inom **90 dagar** från det att vårdgivaren har beslutat att den enskilde ska få den aktuella vården.